

סוף זמן קר"ש

עש"ק דאה

8:53

עש"ק שופטים 8:56

מאן דלא קרי קר"ש בעונתה
בגדי הוא כל ההוא יומא
(וזה"ל בלק קפ"ו)

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת דאה

מס' סוטה טו. עד יז.

פרשת שופטים

מס' סוטה יז. עד יט:

בלמוד מס' סוטה רואים כי היצר
לחיות לבד עבירה, ובדרך הטבע אין
אפשר להתבונן, ואין ורק כח קדושת
לימוד התורה אפשר לנצל שניות
הקשים, ואז יש תקוה להשאר יחיד כשר.
דברי רבי שלמה בחולות מס' סוטה

כ"ו אב תש"ע

ראה

שנה י"ב גליון ל"ז (תק"ח)

סימן הוא

מפריע את כל העולם

וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו כי ירחק ממך
המקום וגו'. קשה למה כפל ואמר כי ירבה ממך הדרך ושוב
אמר כי ירחק ממך המקום. ונראה כי הנה בעבודת השי"ת
נאמר כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו. ומי
שמרגיש שעבודת השם היא אצלו יגיעה כבדה, סימן הוא
כי רחוק הוא מהשי"ת, כי אם היה קרוב לד' באהבה רבה, אז
לא היה מרגיש בכך שום טורח ועמל. וזה שאמר הכתוב, וכי
ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו, שיהיה עליך הדבר
לעול ולמשא, או ראייה כי ירחק ממך המקום שרחוק אתה
מהמקום ב"ה, מהשי"ת.

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה
וגו' והקללה אם לא תשמעו וגו'. וקשה דפתח בלשון יחיד
ראה ומסיים לפניכם לשון רבים. ונראה דאיתא לעולם יראה
אדם את עצמו כאלו כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, עשה
מצוה אחת מכריע את כל העולם לכף זכות, עשה עבירה
אחת מכריע את כל העולם לכף חוב. ולכן אמרה תורה לכל
יחיד, ראה, אתה היחיד תראה, אנכי נתן לפניכם היום
ברכה וקללה, שבמעשה שלך ניתן לפניכם לפני כל העולם
ברכה או קללה, כי מעשיך מכריעים לכל העולם כולו.

חתם סופר

מחשבה טובה מצרפה

את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' וגו' והקללה אם
לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי
מצוה וגו'. קשה למה בברכה נאמר סתם אשר תשמעו
ובקללה מפרש וסרתם מן הדרך וגו' ואינו מסתפק לומר רק
אם לא תשמעו. ונראה דאיתא מחשבה טובה הקב"ה מצרפה
למעשה אבל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה. וזה
שאמר הכתוב, את הברכה אשר תשמעו, שבעד שמיעה
גרידא ששומעים ומשתוקקים לקיים מצות השי"ת מקבלין
כבר ברכה, אבל הקללה הוא אם לא תשמעו אלא וסרתם מן
הדרך, שגם יעשו מעשה לסור מן הדרך, כי על המחשבה
והשמיעה לבד אין עונשין.

באר מים חיים

לשמים כן נאסר

לא תעשון כן לה' אלהיכם. ונראה לפרש, דהנה למעלה
כתוב אבד תאבדון וגו' את אלהיהם עם ההרים, ודרשו רז"ל
אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם שאם הגוים
עובדים להרים אינן נאסרין בהנאה דמחומר אינו נאסר.
אולם קו"ל המשתחוה להר אע"פ שהוא מותר בהנאה אבניו
אסורין למזבח, כי לגבוה שפיר נאסר אף מחומר. ויש לומר
דזה כוונת הכתוב, דאחר שאמר הכתוב למעלה את אלהיהם
על ההרים, ודרשו רז"ל מזה ולא ההרים אלהיהם, אמר
הכתוב דזהו דוקא להדיוט, אבל לא תעשון כן לד' אלקיכם
לקחת אבנים מהרים האלה לגבוה, כי לשמים שפיר נאסרו
אף שמחומרם המה.

פרשת דרכים

מקום שמזכירין השם

כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטים
לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה. קשה הלשון
לשום את שמו שם, דהיה לו לומר לשכון שם. ונראה הכוונה
כי הדין הוא שמזכירין את שם המפורש בכתוב, דוקא בבית
המקדש, ששם אומרים הכהנים את שם המפורש. וזה שאמר
לשון את שמו שם, דהיינו להזכיר את שמו במפורש, וזהו
בבית המקדש. וזה פירוש הכתוב, ברוך הבא בשם ד', דאיהו
באה ברכה בשם ד' בכתוב, ברכנום בבית ד', כשהברכה
בבית המקדש.

פנים יפות

מעין השבוע

עשר בשביל שתתעשר

בפסוק עשר תעשר את כל תבואת זרעך וגו', פרשי בגמ' (מס'
שבת קי"ט ע"א) עשר בשביל שתתעשר, ובמדרש תנחומא א' עשר
בשביל שתתעשר עשר בשביל שלא תתחסר, ובמצוה זו כת' הביאו
את כל המעשר ויהי טרף בביתו ובחנותו באזאת אמר ה' צבאות אם
לא אפתח לכם ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די' ובגמ'
פרשי עד שיבילו שפלותיכם מלומר די.
וכתב הגר"א (בקול אליהו) שהנגיעה על תיבת תעשר הוא זקף
קטן לרמז על זקופת המדרגה מקטנות. ובסמיכות חכמים כת' שעל
דרך הטבע אין הברכה שורה כי אם בדבר הסמוי מן העין ולפי שכל
דבר המנוי והמדוד וכאן לגבי מעשר עיקר המצוה דוקא מן המנוי
והמדוד, והנותן מעשר כראוי ואינו מתירא מזה שיגיעו אליו הפסד
והוא עושה רצון הבורא ית"ש ואינו מתירא מן הטבע, ואדרבא מן
המנוי יבא הברכה לכן אמר עשר שתתן מעשר בדבר המנוי
ותתעשר ע"י.

וכעין בחינה זו כת' בס' אך פרי תבואה להר"ק מליסקא זי"ע
שמצות מעשר הוא היפך הטבע שנותן מעשר ומחסר ממנו וע"כ
מתעשר וע"כ כת' במצוה זו 'ובחנותו באזאת' כי זה עצמו שנותן
מעשר מורה על גודל בטחונו על השי"ת שהוא למעלה מדרך הטבע.
ובספ"ה קדושת לוי מפרש ע"ד משל באדם הנותן זהוב אחד
או מדה אחת תבואה מעשר, העדקה עולה למעלה לפני הקב"ה
ומסתכלין זו המעשר מאין בא, הלא בא מחמת שהיה לו עשר זהובים
או מדות, ונמצא שגם אלו הזהובים כולם נכנסין במצוה זו, וע"כ
זוכה לשלשה הבאה יתן 'זהובים מעשר דהיינו שיה' לו מאה
זהובים, וכן להלכה, וז"ש עשר, כשתתן מעשר, תעשר את כל תבואת
זרעך, שתזכה לשנה הבאה שכפי התבואה שהיה לך בשנה העבר
יהי עכשיו כל התבואה מעשר, וזהו הרמז עשר בשביל שתתעשר.
באופן אחר מבאר בס' אמרי שפר ועוד, עפ"י המעשה שר
מצוה מצוה, והקב"ה משלם מדה כנגד מדה שיהא אפשרות לשוב
ולעשות אותה המצוה הרבה פעמים ובמדרגה יותר גדולה, ולפיכך מי
שנותן מעשר מתבואתו, נותנים לו מן השמים עוד יותר תבואה למען
יוכל להפריש יותר מעשר ולקיים שוב אותה מצוה, וע"כ כת' 'תעשר'
ולא כת' 'תתעשר' במפורש, לרמז שעשירות הזאת אינה ניתנת בתור
מטרה בפני עצמה, אלא רק כדי שיוכל להפריש יותר מעשר.

ובחי' זו כת' ג' המגיד מדובנא על הגמ' מס' ברכות (דף ס"ג
ע"א) אמר ר' נחמן ב' צחק ואם נותן מעשה סוף מתעשר שנאמר
איש אשר יתן לכהן לו יהי לו יהי' ממון הרבה, שברכת לו יהי'
מתקיימת עוד לפני שיתן בפועל המעשר וכמשיכ אשר 'יתן' לשון
עתידי אז לו יהי' כבר עכשיו ממון הרבה כדי שממנו יתן לכהן ונמצא
שהתבואה שגדלה ברשות הישראל הרי הם גדלו לכתחילה גם לשם
הכהן ובישראל הוא שומר את ממון הכהן. ובחפץ חיים כת' ידידיו
שיש הרבה בדברים שמביאין אדם ליד עניות ח"ו, וע"כ מרמז המדרש
שאפי' יש באדם דברים אלו, אם יש לו כנגדו מצות מעשר, מועיל
זכות מעשר עכ"פ שלא יתחסר ממנו וד"ש עשר שלא תתחסר.
ונאמר בשם צדיקים שיש עשירות אשר יעושר שמור לבעליו
לדעתו (קהלת) ואמר מי שיש לו מנה רצעה מאתים ונמצא
שהעשירות אינו כלל להנאותו, אמנם העשירות הבא בשכר מצות
מעשר יהא לטובתו ולהנאותו עד שיבילו שפלותיכם מלומר די.

אלשיך הקדוש

ראיה למרחוק

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. יתבאר
הענין עפ"י מ"ש חז"ל במס' ברכות (נ"ד ע"א) חייב אדם לברך
על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, שנא' ואהבת את ד'
וגו', וכתב הרמב"ם ז"ל בפ' המשניות שזה דבר שכלי אצל
בעלי השכל, ואפי' לא הורה הכתוב עליו, לפי שיש דברים
רבים נראים טובים בתחלתן, ויהי' אחריתם רעה רב, וכמו"כ
להיפך, וע"כ אין ראוי למשכיל להשתומם, כשתבא עליו
רעה גדולה, מפני שאין יודע סופה עכ"ו. והנה ידוע דהגלות
צורך הגאולה, כמ"ש האר"ז לפרש מ"ש חז"ל, לא גלו
ישראל אלא כדי שיתוספו להם גרים, דתכלית הגלות לברר
ניצוצות הקדושות מארצות גלותם, וע"י ימור יוחזש
הגאולה.

ובזה יתבאר מאמר הכתוב ראה אנכי נתן לפניכם וגו',
ראה רומז על ראי' למרחוק כמ"ש לעיל, ועל ראי' בעיני
השכל, ואם תראה כן תשכיל ותדע, שרק "היום" ברכה
"וקללה", ר"ל בבחי' היום ובאשר הוא שם, אבל בעתיד הוא
הכל ברכה, ולטובה הם באים, לכפרת עון ולצורך הגאולה
כנ"ל.

דברי יואל

רק ע"י התורה

בבעל הטורים איתא אית הברכה אשר תשמעו, ס"ת
תורה. וצ"ב מה משמיעני בזה. ואפי' עפ"י מבואר בגמ'
משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה וכו',
כן הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצה"ר בראתי תורה
תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו
עיי"ש, ולולא התורה שנתן לנו הקב"ה, היינו נמסרין בידו
של היצר הרע עד שלא הי' לנו הכח גם לבחור בטוב.

וזה שאמר הכתוב ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה
וקללה, שהקב"ה אומר שנותן להאדם שני דרכים לבחור
בברכה ובקללה, וע"ז כת' בבע"ט דתיבת אית הברכה
אשר תשמעו, ס"ת תורה, דרק על ידי התורה שייך לבחור
ברע או בטוב ומבלי התורה שהוא התבלין היחיד נגד
היצה"ר, א"א לבחור בדרך החיים ולזכות בברכה.

ברך משה

נפלאות מסופר המון עניינים ומופתים נפלאים בישראל ורומאות למעלה מדרך הטבע שנושע אצל רבינו ע"י תפלותיו הקדושים. וסיפרה וקינה אחת שבידלונה כשהיתה בת חמש שנים עמדה אצל פתח רבינו וראתה איך שאנשים נכנסים ויוצאים עם פתקאות, ואחר קריאת הפתקא של כל אחד ואחד, חכה ביד קדשו על השלחן וצעה העלף, העלף, העלף. תקצר היריעה מהכיל הסיפורים הרבים שטועד בין החיים על כח קדושתו של רבינו לפעול ישועות באופן נפלא, אבל פטור בלא כלום אי אפשר, ולכן נציין פה קצת עניינים נפלאים.

איש א' מאמריקא בא פ"א לאלעסק לרבינו ויהי כאשר ראה תוארו נפל ארצה ונשק את כפות רגליו. וכאשר יצא החוצה פיזר נתן לאביונים, וסיפר כי היה שוכב על ערש דיו ורופאים החליטו אותו למות ר"ל, וראה בחלומו כי איש א' עומד לפניו, ואמר: דער מענטש מעג נאך לאנג לעבן, ותומ"י יצא זכאי בדינו. ושאל עליו מן הוא זה האיש, ואמר לו כי הוא הה"ק מאלעסק, וכי הוא ביטל את הדינין מאתו ומאז הרגיש כי עלה לו ארוכה, אח"כ נשא את רגליו לעיר אלעסק וכאשר ראהו הכירו כי הוא ביטל הדינין ר"ל מאתו. פעם נסע אל רבינו גביר אחד מאנשי חסידיו, ונפצרה בו אשתו שהיא רוצית לנסוע עמו יחד לראות פני רבינו כראות פני אליקים, והסכים בעלה לדבריה ונסעו יחדיו, ועל אם הדרך בעיר לבוב נחלתה אשה הרופאית אמרו כי תסע לביתך לביתה, כי מצבה קשה מאוד, אמנם היא מייאנה לשמוע לדבריהם והמשיכה בדרך אלעסק, ויהיה כבואם לפני רבינו שפך בעלה שיחו כי אשתו נחלת על הדרך ומתיירא הוא ממאמר חז"ל לאתר דרגליו דאינש מובילין שם מתבעי מתמן, יען כי רואה עין בעין כי אשתו חשקה לבוא לאלעסק ונחלת בהדרך. וכאשר שמע רבינו דבריו נענה ואמר: מיר טייטשען עס אנדערש "שם מתבעי תמן", דארט ווערט ער אויס געבעטן, ולמען תהי' לה ישועה באתה הנה ואל תדאג כלל, וכן היה כי נתרפאת לגמרי.

פעם ביום ראשון של שבועות, קודם קריאת התורה, כאשר הלך רבינו לביתו לטוב מעט, קודם שבא בחזרה לבית הכנסת, נדדו כמה חסידים ועלו על הבימה, כדי שיוכלו לעמוד סמוך אצל הצדיק בשעה שיאמר אקדמות. והנה כשכנס רבינו לבית הכנסת, רמו בידו שכל האנשים ירדו מהבימה, ורק לאיש פשוט אחד מהמון העם שעמד אף הוא על הבימה רמו לו שהוא ישאר על מקומו. וחסיד אחד התרעם ולבו וחשב, אנחנו לומדים כל השנה בתורה הקדושה, ולא נתן לנו הרבי לעמוד אצלו, ולעם הארץ הזה נתן רשות, אבל כשהתחיל רבינו לומר "אקדמות" בהתלהבות נוראה, כדרכו בקדוש, עברה וחלפה המחשבה ממנו, כי כל חושיו היו דבוקים לשמוע אמרות קדשו של רבינו. ואחר התפלה הלך אותו חסיד לשולחן חתנו של רבינו הגה"ק רבי אנשיל אשכנזי זצ"ל, וכשבא לשם ומצא אותו האיש שעמד על הבימה אף הוא יושב שם, וחזרה וינערה אותה מחשבה בלבו, ותיכף שמע את הגה"ק רבי אנשיל פותח פיו ואמר: בהר סיני, כידוע נתרפאו כל החולים, וחונתי הוא צדיק הדור והבימה שלו היא בבחינת הר סיני, ומפני שהאיש הזה זקוק לרפואה לכן נתן לו חונתי הקדוש רשות לעמוד אצלו בשעת קריאת התורה על הבימה, כדי שתהיה לו רפואה, וראה אותו חסיד עד כמה גדול כוחו של רבינו.

גם צדיקים אחדים ידעו בגודל כוחו של רבינו להמשיך רפואה. ומעשה באיש אחד שחלה על גרונו עד שהיה קשה וכואב לו בלעו אף את רוקו, ורצה ליעד לרופאים הגדולים שבציר ווינא, והלך להתייעץ עם רבו הה"ק רבי דוד מטאלנא שהתגורר אז בעיר בראד, והדרך אצל רבו היה כהגזל אצל שני חסידים רוסים, שתחלה היה נותנין להרבי ח"י קופיקע בתור פדיון נפש, ואחר כך היה הרבי קובע סכום הכסף שיוסיפו ליתן, וצוה לו הה"ק ליתן כסף כמנין שמו שהיה שמואל, ואח"כ הציע לו לנסוע לרבינו שהוא איש מופת ועל ידו יוושע, והי' בבואו לפני רבינו נתן לו ח"י קופיקע, ונטל הה"ק את מטפחתו וישים על צווארו ויברכהו, וישא לו, ונאם ככל רבו טוב, ונתרגש רבינו וקרא בקול, רבי, כבר הוטב לי מכל וכל עד ששוב איני צריך לנסוע לווינא. ועכשיו יצוה הרבי עלי ליתן כלל רצוני ואתנה, אולם רבינו סייר ליקח ממנו מאומה באומרו, שמקובל בידו מחונתו זצ"ל שאסתר לא ביקשה דבר ובגלל כך נשאה חן. אבל האיש

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי העניך מאלענסק זצ"ה
בדרי"ח אלול שנת תרמ"ד לפ"ק

ההוא חזר והפציר ברבינו ואמר שאצל רבו המנהג הוא לקחת, ושאלו רבינו כמה מעות לקח אצלו רבו, והשיב לו כמנין שמו שמואל ושאל לו, ומה עשה עמך עובר זה, ואמר האיש שיעץ לו לנסוע אליו לאלעסק. ונענה רבינו ואמר שבדאי היה שוה הדבר כל הסכום שהרי אמנם נתן לו עצה טובה.

אמנם כבר ידעו באי ביתו דכשהיו מזכירים חולה מסוכן לפניו לא היו מודיעים לו שהוא בסכנה, דאז סירב להזדקק לדבר, אלא הי' מזכירים שם החולה בדרך כלל, ואז הי' הולך למקוה לטובתו. ופעם בא אליו אחד מקרוביו והזכיר אותו חולה, והאציל עליו ברכתו והלך לטובל במקוה, וכשחזר משם התרעם עליו על שלא הגיד לו שהוא חולה מסוכן. אולם הוסיף דמה דחזה הוה, וכיון שכבר ברכו יהי טוב, ואמנם הי' לו ישועה ותרופה.

כן מסופר שהרה"ק הייטב לב אמר קודם פטירתו, הנה עוד יש לי לחיות שנים רבים [כי בן ע"ה שנים היה במותו, והיה אומר כי היה לו לחיות פיה שנים כמו זקנו מהר"ם ט"ב] נאר איך האב מ'ך שטארק איינגעשפארט על ביאת המשיח, אבל עכ"ז לא היתי צריך לסבול יסורים גדולים כאלו, רק הנני מקבלם עלי באבהה עזה.

ושלח אחד מגדולי חסידיו לרבינו להזכיר עצמו ואמר שהוא יוכל לעשות לו טובה כי יאחזו בידו שורש הישועה עבדו כי המה משרש אחד. ואכן כאשר בא אצלו הדפסע, "ראבינער ווינטש איין ישועה במהרה" אזי אסף רגליו אל המטה ונאסף לעצמו ומרן רביה"ק זצ"ל בעל דברי יואל אמר שהעולם מספרים שזקינו הה"ק הייטב לב זצ"ל בעת חליו שלח שליח לרבינו להזכיר אותו ולמסור לו דהיות שאינו יכול לסבול את היסורים, ע"כ או שיתפאר או שיעדר מן העולם, ואמר רביה"ק זצ"ל, שזה אינו כ"י: "אן ערליכער איד רעדט נישט אזוי", אלא שלח להזכיר אי"ע שהוא ביכלתו לכוון את הכוונות שצריכין לכוון בעת יציאת נשמה, וסיפרו זקני חסידים ששמעו עוד מהשליח הנ"ל דבעת שהעמיד יין אצל עריכת שולחנו הטחור של רבינו בעד הייטב לב זצ"ל הי' ניכר עליו שהוא יודע שכבר נסתלק הייטב לב לעולמו.

כן בפקודת ישועה ורחמים לבני חיי ראו אצל רבינו נפלאות. ופעם הזכירו לפניו אחד שעבר כבר כמה שנים מנישואיו ועדיין לא נושע בבנים, ואמר רבינו שיחפור ג' טפחים מסביב מקום הדלף גג ביתו ואז ייושע, וכך הוה. במיוחד ראו אצל רבינו כח גדול בענין דיבוקים, והנה מה שמספר עד ראהו [בספר מראה אש]: בשנת תרמ"א הייתי בקי"ק בארדפדל בבית הה"צ ר' משה'לע בן הרה"צ מגארליץ איזה שבועות, פעם אחד ישבנו אצל סעודת צהרים בא שמה ר' מאיר מישוב קליטשעב הסמוך בארדפדל עם בנו הבחור כבן יד שנים והה"צ נתן להם שלום וכאשר נתן שלום לבנו הב' הנ"ל אמר "עליכם שלום באדיאובער רבי", אמר הה"צ מה זה שתדבר עמי כך, אמר ר' מאיר בני הוא חולה כי ביום אתמול שהיה שבת ראיתי שהיה מחליף שבת עם המנעלים שלו והכיתי אותו על הלחי ונפל לארץ ולא דיבר עמי עד מוצאי ש"ק אחר הבדלה, ואח"כ שמעתי ממנו קול לאמר תדע שאני דיבוק ורצוני שתסע עמי לקי"ק אלעסק אצל הה"ק דשם, ולכן באתי להרב להתיעץ מה לעשות, פתח הרב ואמר לי מה נכנסת בתוך הבחור הזה, אמר הבחור מפני שכאשר חכה אצלו אותו אביו כבלתי רשות לנטוש בתוך הבחור הזה, אמר לו הה"צ הנה פה במרחץ שוהה כעת הה"צ מצאנו רבי אהרן זצ"ל, אמר הדיבוק הרב מצאנו הוא צדיק גדול אבל אינו יכול לעשות לי טובה, אמר לו הרב נסע עמך לסייע לפני אביו זקניו הבעל ייטב לב, אמר הדיבוק הרב מסייעת

הוא גי"כ צדיק גדול מאד אבל אינו יכול לעשות לי טובה, אמר לו הרב נסע עמך לשיטאווא, אמר הדיבוק מלאכים ושרפים זוחלין ורועדין לפני הה"ק משיטאווא אבל עם כל זה אינו יכול לעשות לי טובה, ובתוך כך נאספו אנשים ונשים וטו אצל הבית לשמוע את דבריו, ובתוך הבאים היה הרב מ... ז"ל ואמר להרב נעשה חרם עליו ויהיה מוכרח לעזוב את הבחור, התחיל הדיבוק לשחוק ואמר סאנעלע היום אתה יכול ללמוד, הלא כשהייתי עוד בין החיים היה ילד קטן יכול ללמוד יותר ממה שאתה תוכל, והרב שאל אותו איזה קשיות אשר היה קשה לו ואמר תירץ שפסק על כולו, אחר זה נסע עם הבחור לאלעסק והה"ק סגר את הדלת בעדו ובעד הבחור הנ"ל, ובעבור חצי שעה יצא הבחור הנ"ל בריא וחזק כמקודם, ואמר שנשמה גדולה הייתה זה הדיבוק.

בעיר גארליץ התגורר איש חסיד בשם ר' אברהם עלמאן, שהיה רגיל ליתן סגולות וללחוש לחשים עבור החולאים הבאים לפניו, ויום אחד בשנת תרמ"ד, שבועות אחדים לפני הסתלקותו של רבינו הובא אדם שנכנס בו דיבוק לפני הר"ר אברהם, והוא התחיל ללחוש עליו כדרכו, אך הדיבוק פתח את פיו ואמר, ר' אברהם'ל, חדלו מלעשות הכל בלחישותיכם, זקוקין לנסוע עמי לאלעסק להצדיק רבי העניך ושם יאה לי תיקון, אך לא נשאר זמן רב כי בעוד שבועות מספר כבר לא היה הצדיק בהאי עלמא, ומוכרחני להיות אצלו, כי פעם אחת בזיתי אותו, וכל זמן שלא אסייטו לא יאה לי תיקון, והדבר אירע לפני זמן רב מאוד, עוד בימי חכמי המשנה, שאז היה הצדיק מאלעסק תנא ואנכי הכלמיתיו, ועד עכשיו נתגלגלתי בשממון ובתורה ולא ניתנה לי האפשרות לבקש שליחתי, וכעת ניתנה לי רשות להתדבק באדם ויש לי הזדמנות לסייע, ע"כ יסעו עמי תיכף לאלעסק, ויעשו כן, ושם תרפא האיש לאלתר.

עוד מספר איש מהימן ששמע מהגאון ר' צבי קינטליכער זצ"ל, רב דהערמאנשאט-סעבין, שהוא למד אצל ג' גדולים, מקודם למד בהאסאוויץ אצל הגאון מבאניאד בעל פרי השדה, אח"כ אצל הערנות הבוהם, ואח"כ בפרעשבורג אצל השבט סופר, וסיפר שכשלמד בהאסאוויץ הי' לו חבר ובבין הזמנים נסע כל אחד לעירו וגם החבר נסע, ולזמן הבא לא בא בחזרה ולא ידע הטעם.

אחר שעבר שנה פגש עם אה של החבר, סיפר לו האה מה אירע אם אחיו, וסיפר שר"ל נכנס בקברו דיבוק וציער להבחור, וגר סמוך בארדדיוב על כן נסע לארדדיוב ושם נאספו הגה"צ ר' משה'לע והדיינים לחדר בבניאד ואמרו להדיבוק אנו גזורים עלך שתצא מהבחור, ענה הדיבוק מי אתם, אמר ר' משה'לע דרך ארץ, איך בין צאנזער רביס אייניקל, ענה הדיבוק, ושאל על הדיינים, ומה עושים פה אלו עמי הארצים, והמשיך בדיבורו ואמר אני תלמיד ר' יהודה הנשיא, רבינו הקדוש, ובשביל שנצבתי (איך האה מ'ך ארויסגעשטעלט) נגד כבודו של רבינו הקדוש, אין לי מנוחה עד היום, ר' העניק'ל הגר באלעסק הוא ניצוץ מנשמתו של ר' יהודה הנשיא, והוא יכול לעשות לי טובה.

כששמעו מה שאמר התחילו להכין עצמם להנסיעה לאלעסק, ותיכף כשהכינו עצמם להנסיעה פסק מלצער הבחור, ומכיון שראו שהיתה הרוחה, חשבו שהי' די ליסע לסטראפקוב להרה"ק משיטאווא שגר אז בסטראפקוב, אמנם תיכף כשחשבו או דיבור בלחש שרוצים ליסע לסטראפקוב ולא לאלעסק, הרגיש זאת הדיבוק ואמר אתם מרמים אותי, ואח"כ בעשי"ק שהבחור צחצח מנעליו קצת אחר הזמן של שבת, רץ הדיבוק עם הבחור מרחק ר' ומצאוהו בהכפר החמישית, אחר הנ"ל נסעו בהכרה לאלעסק, הרה"ק בעל לב שמח לא עשה עסק גדול ובביל אחד בתוך ימי ההדיקת הכניס אותו לחדרו ואמר לו שיצא מסמוך לעין ודרך החלון, וכך עשה יצא משם, הי' לו קצת סימן אצל העין, ועשה חור קטן בחלון, ואחר כך הי' בעל בית מכובד בעירו.

כן מסופר שאחד מחסידי הוסיאטין חלם שנסע להסתופף בצל רבינו, וכשקם משנתו וסיפר את החלום, אמר בצחוק שזה לא יקרה רק אם אשתגע, ואכן בו ביום השתגע ר"ל, והביאו אותו לרבו מהוסיאטין, ותיכף כשהכניסוהו לרבו, פתח הרבי ואמר, הלא הוא בעצמו פתחת את חלומי. והובילו אותו לאלעסק, וכשכנסו לרבינו נתן לו רפואה ונתרפא.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה
את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם, כתב בבעל הטורים ראה אנכי, ראה עשרת הדברות שפתח באנכי, וכעין זה מבואר במדרש רבה (פ"ג ס"ג), וצריך ביאור.
ב את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, כתב בבעל הטורים, א"ת הברכה אשר תשמעו סופי תיבות תור"ה, שבזכות התורה יבואו הברכות.

ויתבאר על פי מה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"א ס"ז) אמר רבי ברכיה בשם רבי חייא בר אבא, וייטב אלהים למילדות, הה"ד (איוב כח כח) ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה, מהו שכן היראה תורה, לפי שיראה יוכבד מפני הקב"ה העמיד ממנה משה ונתנה התורה על ידו שנקראת לקח טוב, ומרים יצא ממנה בצלאל שהיה מלא חכמה ועשה ארון לתורה שנקראת טוב, הוי וייטב אלהים למילדות. ויש להבין מפני מה זכו המילדות דווקא לשכר זה על מעשיהם הטובים.

וביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה (פ' שמות עמוד יט) כי פרעה הרשע ראה והתבונן בקדושתו וטהרתו של בני ישראל, אשר אף גם בהיותם בארץ מצרים ערות הארץ לא היה אחד מהם פרוץ בעריות כמבואר במדרש (ויק"ר פל"ב ס"ה), ואשר על כן היה פרעה חורש בלבו מחשבות און להכשיל את בני ישראל ולהחטיאם, וכאשר ראה פרעה אשר המילדות האלו הם הנשים החשובות שבישראל והשפעתם מרובה על כל בנות ישראל, ביקש להסיתם שיפשטו את בגדי הצניעות אשר היו בנות ישראל הכשירות מצויינות בהם, וילבשו בגדי פריצות כנשים המצריות, ועל ידי זה יכשלו בני ישראל בראיות אסורות והרהורים רעים, אמנם העיד הכתוב ותיראן המילדות את האלהים ולא עשו כאשר דיבר אליהן מלך מצרים, ומהם למדו וכן עשו כל בנות ישראל לילך בבגדי צניעות כדת יהודית, ועל ידי זה נשארו כל ישראל בקדושתן. וזה שדרש המדרש מהו שכן היראה תורה, כי בשכר שהנשים הולכות בצניעות זוכים לבנים עוסקים בתורה, כמבואר במדרש (במ"ר פ"ח ס"ט) בזמן שהאשה נוהגת עצמה בצניעות זוכה שיוצאין ממנה בנים בעלי מקרא בעלי משנה. וזה שאמר לפי שיראה יוכבד מפני הקב"ה העמיד ממנה משה ונתנה התורה על ידו, כי מאחר שיוכבד גרמה במעשיה הטובים שילכו כל בנות ישראל בבגדי צניעות, זכתה להעמיד מזרעה משה רבינו עמוד התורה, וכן מרים יצא ממנה בצלאל שהיה מלא חכמה ועשה ארון לתורה, כי על ידי הצניעות זוכים ישראל להשראת השכינה, ככתוב (דברים כג טו) והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך. ולכן זכתה מרים שיצא ממנה בצלאל אשר הוא בנה את המשכן ועל ידו זכו ישראל להשראת השכינה, עכ"ד.

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הנחת אבן הפינה יום א' ראה תש"ע לפ"ק
נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ועל פי זה יש לפרש הכתוב בפ' בלק, כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, ופירש"י אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שרשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו על ידי אבות ואמהות. ולדרכינו הכוונה כי על ידי צניעות אשר האבות ואמהות הורישו לבניהם אחריהם, על ידי זה הם מיוסדים וחזקים, וזוכים לבנים בעלי תורה.

והנה במתן תורה כתיב (שמות יט ב) ויחן שם ישראל נגד ההר, ויש לומר שבא לרמוז כי האבות והאמהות באו למעמד הנבחר, דכתב בספר תשב"ץ קטן (סימן תקמ"ה) דתיבת ישראל, ראשי תיבות י'צחק י'עקב ש'רה ר'בקה ר'חל א'ברהם א'אה. וזה נרמז באומרו ויחן שם ישראל נגד ההר, רמז על האבות והאמהות שהיו שם.

ונראה לומר מילתא בטעמא בטעם שהיו שם האבות ואמהות, על פי מה שפי' הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה עה"פ (פ' חיי) ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה, וקשה למה שלח אברהם אבינו בגדים בשלמא כלי כסף וכלי זהב הוי מתנה אבל בגדים למה שלח וכי ידע מדתה, ותי' ששלח בגדים לדוגמא להראות להם בגדי הצניעות שלובשים בביתו, עכ"ד. והנה כבר נתבאר כי על ידי הזהירות בדרכי הצניעות זוכים לבנים תלמידי חכמים, נמצא כי הצניעות הוא תנאי לקבלת התורה, ולזה העמיד הקב"ה את האבות והאמהות במעמד הנבחר, כדי שיראו בני ישראל עין בעין דמות דיוקנם של האבות והאמהות הקדושים, למען דעת האין יתנהגו ביראת ה' טהורה ובדרכי הקדושה והצניעות בכל אורח חיייהם בדרכי האבות והאמהות.

וזה שנאמר שם כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, ופירש"י בלשון הזה וכסדר הזה, היינו כסדר הזה שהורישו לנו האבות והאמהות בדרכי הצניעות, ככה יחנכו את בנותיהם, וזה היה ההקדמה למתן תורה, כי בזכות שמתנהגים בדרכי הצניעות זוכים לבנים העוסקים בתורה ובמצות.

ובזה יתבאר דברי הבעל הטורים ראה אנכי שבעשרת הדברות, שבא להזכיר מתן תורה אשר טרם קבלו בני ישראל את התורה הקדים הקב"ה אזהרה על דרכי הצניעות, שיתנהגו כסדר הזה שראו אצל האמהות, ודבר זה נותן לפניכם היום

ברכה, כי בזכות הצניעות זוכים לברכה המשולשת בתורה. ואמר עוד א"ת הברכה אשר תשמעו, סופי תיבות תור"ה, ללמדנו כי באם מתנהגים בדרכי הצניעות, זוכים לעסוק בתורה, וזוכים לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות.

הנה כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בבואו למדינה זו יסד תלמוד תורה בית חינוך לבנים, ותיכף ומיד הקים בית חינוך לבנות, מקום שיתחנכו שם בנות ישראל כשרות וצנועות, והוה מרגלל בפומיה שלא הקים בית לימוד לבנות שיהיו מלומדות, אלא בית חינוך, בכדי שיתחנכו שם להנהיגה טובה וישרה ביראת שמים ובדרך הצניעות. ועל דרך זה הקים עירינו פק"ק קרית יואל מיוסד על אדני טהרה וצניעות. תלי"ת כי המוסד בית רחל קרית יואל גדלה והצליחה וגם עשה פרי באופן מיוחד מאד, והיא לאות ולמופת לבתי חינוך אחרות, הן בסדר הלימודים והן באופן החינוך שמניחים דגוש מיוחד על מדות טובות יראת שמים וצניעות, תלי"ת שנתרחב הבית חינוך באיכות ובכמות באלפי תלמידות שמתחנכים בדרגה גבוה על ידי מחנכות ומנהלות המסורים בלב ונפש, יחד עם ועד החינוך ומנהלים העושים מלאכה ה' באמונה ובמסירות, ועובדים שכס אחד עם הנהלה גשמי לרומם קרן התורה בעזר שמו יתברך.

ובכן יומא טבא לנו היום בהנחת אבן הפינה להתרחבות גבולי הקדושה, ובסייעתא דשמיא יהיה בזה הרחבת הדעת שיוכלו להשקיע עוד יותר כחות בגוף ובממון בחינוך הבנות, להדריכם לתורה ויראת שמים בדרך אשר הדרך לנו מרן דו"ז זללה"ה וכמו שהמשיך מרן אאמו"ר זללה"ה זכותם יגן עלינו.

והנה אמרו חז"ל (קידושין לא:) ומכבדו בחייו ומכבדו במותו, ובכן התרגשות גדולה היא לי אשר בנין זה יהיה נקראת על שמה של אמי מורתי ע"ה הכ"מ, לכבודה ולזכותה, וכבוד הוא לנו שהנהלה קורא שם הבנין על שמה, ותשו"ח לכל העסקנים וגם להעסקניות בעזרת נשים אשר נותנים כוחם ואונם להקמת בנין זה, השי"ת ישלם פעלם ומשכורתם תהיה שלמה.

והשי"ת יעזור שנוכל להמשיך בדרך זה בהרחבת הדעת ובהצלחה מרובה, ונזכה לגמור בנין זה במקדם, והשי"ת יברך את כל העושים והמעשים למען המוסדות הקדושים בכל סיוע שיש בו ממש, שיתברכו בכל מילי דמיטב תמיד בכל עת ובכל זמן, עדי נזכה כולנו לראות בנחמת ציון וירושלים, ועתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, יעזור השי"ת שנוזכה לזה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לעי"נ הגה"צ רבי פינחס
ב"ר עמרם ישי הלוי זצ"ל
נפטר אדר"ה אלול

על חומותיך ירושלים

ב"ה

בכבוד נתקבל בעיר מאנסי יצ"ו הגה"צ רבי נפתלי הירצקא רוזענבוים שליט"א אבד"ק קרעטשניף בית שמש יצ"ו בן כ"ק מן אדמו"ר מקרעטשניף ארה"ב שליט"א שבא לטובת הכולל "דרכי הלכה דקרעטשניף" המתנוססת לשם ולתפארת בעיר בית שמש, ופקיע שמה ושמה הטוב למקום תורה חשוב מאוד שבה לומדים ת"ח מופלגים בהתמדה רבה מן הבוקר ועד הערב מתוך דחקות ועניות.

ביום ה' העל"ט התקיים מסיבה נחוצה לטובת הכולל בבית הגה"צ ר' אהרן קאהן שליט"א רב בהמ"ד תולדות אהרן במאנסי יצ"ו, ועסקני ה"וועד משמרת חומותיך ירושלים" כמאנסי יצאו לקראת המסיבה בסיוע שיש בו ממש, וגם יצאו רבני הוועד במכתבם חם לעורר אנשי לבוא לעזרת הכולל וב"ה שאנ"ש תושבי מאנסי יצ"ו השתתפו בגוף ובמקום.

ביום ג' בשבוע העל"ט התקיים בעיר וויליאמסבורג יצ"ו מסיבה מיוחדת לקראת מועד אנשים חשובים הנדיבים בעם, לטובת הארגון "נטרונא" שידם רב להם בפעולות הסברה לרבות אלפי ישראל בדבר גודל מכשלת רעיון הציוני.

המסיבה התקיימה בבית הרבני הנגיד ר' אברהם בראך ה"ו חבר הנהלת ישיבת באר התורה דסאטמאר, ובה נשא דברים בדרשה נלהבה הרה"ג ר' בנימין לאוב שליט"א מו"צ קהלתנו הק' דסאטמאר ומרבני הוועד, וגם שמעו עדות נאמנה שנולד בסביבה שהוא רחוקה משיטת רביה"ק זי"ע ולאחרונה הכיר בצדקות דבריו של רבינו הק' זי"ע ע"י פעולות המוסד "נטרונא" וסיפר להמשתתפים המפיכה הגדולה שנתהווה בסביבתו בזכות פעולות נטרונא.

בעזה"ש"ת היה המסיבה בהצלחה יתירה כאשר הנדיבים החשובים ה"ו השתתפו בסכומים נכבדים לטובת הארגון החשוב הלוז.

לכבוד יומא דהילולא קדישא של אבינו רועינו רביה"ק זי"ע יצא לאור הספר הק' "יואל משה" מאמר א' עם ביאור נפלא ובשמו יקרא "אור כי טוב" והוא ביאור נפלא בלשון צח ומוזכר דבריו הק' אשר המה קילורין לעינים בכל עת ובכל זמן ובפרט ביומין אילין אשר הנסיונות רבו מאד, ורבים פתחו עיניהם לראות השקר הגדול של הקליפה הציונית, ויש בו בהספר הנ"ל כדי להקל על הלומדים החשובים ההוגים בדבריו הק'.

הספר הנ"ל הוא מעשי ידיו של הרה"ג ר' מאיר וויינבערגער שליט"א מנהל התאחדות אברכים דקהלתנו באנטווערפן יצ"ו, אשר הרציא השיעור זה כמה שנים כולם שוים לטובה בקרב בני קהלתנו הק' דשם, מסודר באופן נעים מאוד דבר דובר על מקומו עם מפתחות ותמצית דבריו הק' דבר דיבור על אופניו, וזכה להתעשר בהסכמת קדשו מאת כ"ק מן רבינו הנה"ק שליט"א. ואפריון נמשי' להרב המחבר שליט"א שסידר וערך הספר בשוואדי יתרבה יצ"ו עוד לומדים בספריו הק' וזכות הרבים תלוי בו.

*

בשם הנהלת ה"וועד משמרת חומותיך" מגישים אנו ברכותינו הנלהבות, מול מע"כ הרב הגאון, מעוז ומגדול, סו"ה ח"ב בכל חדרי התורה, הלא הוא הגבר שעליו סמך ידיו הק' "כ"ק מן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע לעמוד בראש הפעולות הנשגבות לטובת המוסדות הק' על טהרת הקודש, ופקודתו שומר נפשו ורוחו במסירות נפשו כל הימים למען המוסדות בעיר ה' שמה הרה"ג רבי נפתלי הירצקא צוויב שליט"א ראה"כ תו"י דסאטמאר וויליאמסבורג - ומרבני וועד משמרת חומותיך ירושלים, לרגל שהשמהו במעונו בארדיו בנו הב' החתן תמים למעלות כמו יואל נ"ו, עב"ג. בת הרה"ח בנש"ק ר' אלישע שמואל הורוויץ שליט"א מראשי קהלתנו הק' וחבר הנהלת הכולל בקרית יואל, וברכותינו צרופה שיוכה לרוות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח עם הרחבת הדעת ששון ושמהו יתא שרויה תמיד במעונו עדי נזכה בקרוב לביאת ינון בב"א.

*

ברכת מזל טוב נתונה בזה לידידינו עוז האברך המסור בלונ"פ למערכת ישראל, ועושה ומעשה בכל עת ובכל זמן לפרסם דבר ה' ברמה, ועומד לעור ולסעד לימין הוועד בכל לבו ונפשו כש"ת מו"ה מרדכי בר"ש פריעדמאן ה"ו, לרגל הולדת בתו חיה למז"ט.

*

בשם הנהלת ה"וועד משמרת חומותיך" מגישים אנו ברכותינו הנלהבות, מול מע"כ ידידינו עוז מראשי עסקני הוועד, ועומד בראש המפעל "עזר להצלה" להיות לאחיעזר ולאחיסמן למנהלי המוסדות הק' בארה"ק, מוסר נפשו ונדד שינה מעיניו ללחום מלחמות ה' בעמלק בגדול עסקנותו למען המוסדות הק' בארה"ק על טהרת הקודש לכל יכרע ברך, ובמיוחד עשה ופעל ויסד החבורה המפורסמת "זכרון משה" שע"י התלמידי הישיבות הקדושת דסאטמאר, ה"ה האברך היקר עושה ומעשה להכלל והפרט הרה"ח ר' שלמה מענדלאוויטש שליט"א וי"ר המוסד "עזר להצלה" - לרגל השמחה במעונו בהכנסת בנו היקר כמו מאיר זאב ה"ו לעול התורה והמצוות בשטומ"צ.

וברכותינו צרופה שיוכה לרוות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח עם הרחבת הדעת ששון ושמהו יתא שרויה תמיד במעונו עדי נזכה בקרוב לביאת ינון בב"א.

צפיוני הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית וועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הנה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א
 להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

בענין איסור תלישת צפרניים ועור מגוף האדם

גוזז בצפרנים

(א) אסור לגוזז הצפרנים בשבת משום מלאכת גוזז, והאיסור בין בנוטלו בכלי, ובין בנוטלו בידיו ובין בשיניו.

(ב) ציפורן שפירשה ממנו מקצתו ואף רובו, ג"כ אסור לתולשו (ובמקום צער יש אופנים דמותר ונתבאר בהערה).

(ג) ולפיכך הנושך צפרניו מחמת רגילות בימות החול, יזהר שבשבת לא יעשו כן, כי אפי' הנושך בלא כוונה נמי עובר איסור, וע"כ נכון למנוע עצמו מנשיכת צפרניים אפי' בימות החול, כדי שלא יכשל בזה בשבת.

גוזז ביבלת [ווארצע"ל]

(ד) אסור לתחך יבלת מבשרו בשבת בין כשמסירו ביד ובין בכלי, וכן אסור למושהו בתרופות המועילים לרפואתו.

גוזז בציצין של עור [הויטעלע"ך]

(ה) וכן אסור לתלוש ציצין שבגופו, וכאותן המצוי פעמים סביב הצפרניים או על גבי שפתים [ליפ"ן] ואסור לתולשו בין בידיו ובין בשיניו אפי' כשיש לו צער.

(ו) והרב רגילים לנשוך ההויטעלע"ך מן השפתים בימות החול, וכמ"פ נכשלים בזה בשבת, ויש לזהר בזה מאוד [וע"כ ראוי למנוע מזה גם בימות החול וכנ"ל בסעיף ג'] וראוי להזהיר לאחרים הנכשלים בזה בלא יודעים.

(ז) ואסור לתלוש העור אף כשהוא נקף ועומד ליפול מעצמו, וכגון עורות יבשות דעל כפות הרגלים או שאר מקומות שבגוף, שמצוי עורות כאלו, אסור לקולפן, וכמו כן אסור להחך [קראצ"ן] הרגל בחוק אפ' מצוי שם עורות כאלו שפסיק רישא שנתלשין ע"י החיכוך, [ואם הרגל עוקצת ויחכו בנחת דלא יהיה פסיק רישא].

דם שע"ג המכה

(ח) דם קרוש שנעשה ע"ג המכה [שני"ט] כשמתחיל להתרפאות, מותר להסירו בידיו מכיון שאינו חלק מהגוף אלא הוא כדם ושאר לכלוך שנתלכך על גוף האדם דמותר להסירו. אכן יזהר שלא יגרר עמו מן העור הטבעי [זה מצוי כשכבר נגלד הדם שע"ג המכה וקרוב להתרפאות] וכן יזהר שלא יגרס בהסרתו הוצאת דם" [ומי שיש לו דענערדאפ"ס א' מותר לו להחך השערות ע"י בהערה"ך].

=====

(א) שריע" (סי' ש"מ סוף א').

(ב) דרך לענין חיוב טהא יש נפק"מ בין תולש בכלי לתולש בידיו אבל איסור דרבנן יש בכל ענין.

(ג) שריע" (סי' ש"ח סוף ל"א).

(ד) בשו"ע (שם) מבואר דב' תנאים מותר לתלוש הצפרנים, (א) אם נתלשו כבר רובו, (ב) דמותר רק כשהצפרן מצטרף אחר, (ג) דמותר לתולש רק בשיניו ולא בכרך המלאכה וע"י יתלשנו ביד ולא בכלי [נעל"ך שנייע"ך], ואף שלענין ציצין שפירשו רובן נתבאר שם דאין להקל לתולש דיש לחוש לב' פירושים של פירשו רובן כלי מעלה, מ"מ לענין צפרנים דליכא ב' פירושים מותר בכל אופן שפירשו רובן כשיש החי' אדם (כלל כ"ח דין ס"ד) וקצור שריע" (סי' פ' סוף ג') קצות השלחן (סי' קמ"ג ברה"ש סוף ג').

(ה) שריע" (סי' ש"מ סוף ב').

(ו) בדרך כלל התרופות המשמשות לזה הם עבים [קרימעי"ס] ואסור להשתמש עמם בשבת משום איסור ממהר, ואף בגזילים דליכא חשש מירוח יש לומר דאסור להשתמש עמם דהם גורמים שהיבלת יתייבש וישאר דאף בגזילים כשנעצמו, ולכא"י המייבש יבלת חייב מה"ת דאף החותך בלא חיוב ויבש פטור, הרי דע"י שתייבש דמי כמו שנחתך מה"ת, ובפרט שכאן סופו ליפול לגמרי וע"כ ה"ו גרם מלאכת גוזז.

(ז) כמו שנתבאר בשו"ע (סי' ש"ח סוף ל"א) דיש לחוש לב' הפירושים של פירשו כלפי מעלה, וע"י בבב"ל (סי' ש"מ סוף ב') ד"ה יבלת דצידד לומר דהתולש הציצין שבשפתו בידו דיש בהם חיוב חטא מדרבנן ואדוניה כלי דמיא עיי"ש, ולפי דבריו יש לומר דגם הנושך בשיניו יחייב חשש איסור תורה דגם בזה הדרך לשנות כן.

(ט) ע"י בשו"ע נחת צ"ח (ח"ו סי' ס"ז אות ג') שכתב לענין אנשים שסובלים מעקיצות באצבעות הרגלים והצער מביחם לשרט בין אצבעותיהם, שאם בשעת החיכוך עוקר דבר מגופו אסור לעשותו אבל אם אינו עוקר שום דבר מגופו רק מסיר חזיתו ושאר דברים הנרמקים על הגוף ליכא חשש.

(י) כן מבואר בשו"ע (סי' ש"ח סוף כ"ב) דמותר להעביר גלד המכה, והטעם שכתבנו אינו מפורש שם אבל כנלפע"ד הווא ביאור דין זה וכן ואינו בעור אחרוני ומנינו שביאורו כן, ובקצות שו"ע (סי' קל"ו ברה"ש סוף כ"ב) ביאר הדחתה הווא אשם שסופו ליפול מאליו, וע"כ עדיף מציצין שפירשו רובן כשיש החי' אדם אין סופו ליפול עיי"ש.

(יא) כ"כ בקצות"ש (שם) דמותר רק בידיו ולא בכלי וכן מבואר בר"ן (שבת דף כ' מדפי הרי"ף ד"ה ומפרסין).

(יב) ואם הוא פס"ד דכשיתלוש הגלד יתלוש גם מעור הטבעי או שיצא דם אסור אבל כשאנו פס"ד ואינו מכין מותר. וע"י בשו"ע שכתב הל"ה (ח"ג סי' ל"ו).

(יג) דיש לענין א' דגם במחזור לגוף האדם האדם שסופו לתלוש או דגם נכשלים, ובאמת לא בכל אופן שיון דיש הרבה דרכות האין הם מחזירים לגוף האדם, דהרבה פעמים הם מתרמקים ונרמקין מאוד והרבה פעמים כבד נתייבש לגמרי ונפלים שנוצצים בו, וע"כ לדינא נראה דיש להזהיר שלא יסירם בשבת, [נכנס דאפשר לומר דאף כשנתייבש לגמרי עדיין יש איסור מדרבנן כדון ציצין שנפסקו ורובן], אכן במקום צער נראה דמותר להחך לגופו אף במקום שיוצק שיש לו דענערדאפ"ס המחזירים לגמרי, מכיון שאינו מכין להסירם והיו מלאכה שא"צ ואינה וגם יש להאיר דזה נקרא מלאכה ד' דאדם שרואה להעביר הדיענערדאפ"ס אין הדרך להסיר ע"י טח חיכוך אלא מסיר ע"י במסוק או שאר אופנים, וא"כ לפי"ה ה"ו פס"ד בתי דרבנן דיש הרבה פוסקים המקילין (כמו שהארבנו במקום אחר), ואף אה"ל דזה נקרא תלישה כדרכו, אעפ"כ יש לצדד להקל לפי מה שכתבו הפוסקים להקל פס"ד דלא נחא ל' במקום צער (ע"י בתהלי"ד סי' ש"ח סוף כ"ט), ועוד יש לצדד כאן ולפי הביאור של הקצוה"ש הנ"ל (בתורה ז') דהיתר שמונת להעביר גלד המכה הווא מחמת שסופו ליפול, ע"כ ח"ה בזה שאף שערין מחזור לגמרי אבל מ"מ סופו ליפול, ומכל הני טעמי נראה דיכולין להקל לחך ראשו במקום צער וכ"כ בספר נשמת שבת (על סי' ש"מ - סי' כ"ח).